

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หลักการป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพ

วิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเบื้องต้น
(Introduction to Occupational Health and Safety)

รหัสวิชา: 4103709

ผู้สอน: อาจารย์นันทิตา โหวดมงคล

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

1. ความหมายของโรคจากการประกอบอาชีพ
2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ
3. หลักการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ
4. หลักการป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ

ความหมายของโรคจากการประกอบอาชีพ ???

ความหมายของโรคจากการประกอบอาชีพ

โรคที่เกิดจากการทำงาน (Occupational diseases)

หมายถึง โรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีสาเหตุโดยตรงจากการทำงานที่สัมผัสกับสิ่งคุกคามหรือสภาวะแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม โดยอาการเจ็บป่วยอาจเกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน หลังเลิกงาน หรือภายหลังที่ออกจากงานไปแล้ว

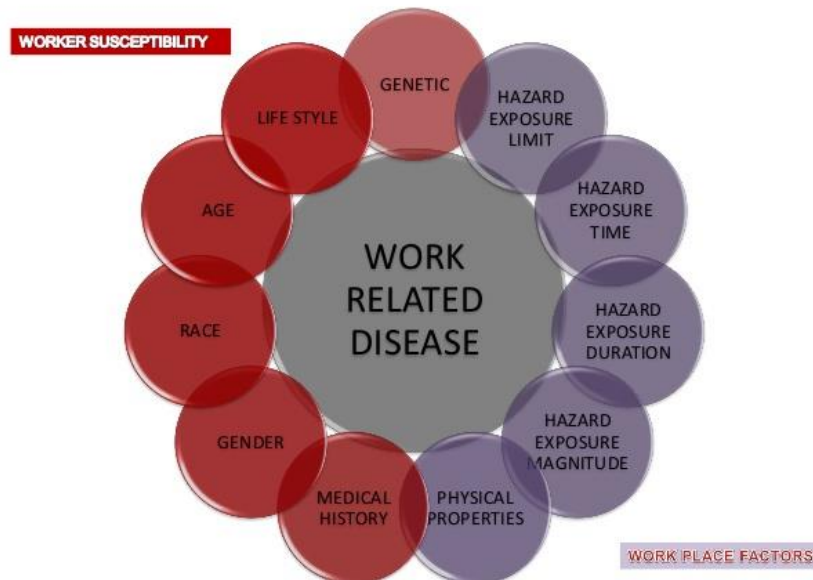

ความหมายของโรคจากการประกอบอาชีพ

โรคเกี่ยวกับการทำงาน (Work-related diseases)

หมายถึง โรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลโดยอ้อมจากการทำงาน สาเหตุปัจจัยประกอบหลายอย่างประกอบ (Multi-factorial disease) ไม่เกิดจากสารเคมีหรืออันตรายจากการทำงานโดยตรง แต่สารเคมีหรือวิธีการทำงานนั้นๆ ทำให้โรคที่เป็นอยู่เดิมนั้นเป็นมากขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ ???

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

ปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเหตุของโรค
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ประกอบอาชีพ
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของโรค

มีสาเหตุที่สำคัญ คือ

1. ปัจจัยทางกายภาพ
2. ปัจจัยทางเคมี
3. ปัจจัยทางชีวภาพ
4. ปัจจัยทางการยศาสตร์

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ประกอบการอาชีพ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคได้มากน้อยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

1. เพศ
2. อายุ
3. สภาพาสุขภาพ
4. ระยะเวลาที่ทำงานในแต่ละวัน
5. ระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน
6. ความรู้ความเข้าใจ ถึงอันตรายต่างๆ
7. ความไวต่อการแพ้พิษหรือการเกิดโรค

ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

1. สังคม

- นายจ้าง หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน

2. เศรษฐกิจ

- ต้องการค่าจ้างมาก คุณภาพชีวิตไม่ดี

3. สิ่งแวดล้อมอื่นๆ

- สภาพที่อยู่อาศัย บริเวณรอบๆบ้าน

หลักการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ ???

เกณฑ์การวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

1. การวินิจฉัยโรคจากการทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 มีหลักฐานทางการแพทย์แสดงการเจ็บป่วยดังนี้

- เวชระเบียน
- ผลและรายงานการชันสูตรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรค
- ใบรับรองแพทย์
- ความเห็นของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

1.2 มีการวินิจฉัยแยกสาเหตุอื่นๆ ของการเจ็บป่วย ซึ่งอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยแบบเดียวกัน (Differential Diagnosis)

1.3 มีประวัติหรือหลักฐานอื่นแสดงถึงการได้รับสิ่งคุกคามทั้งในงานและนอกงาน

1.4 มีอาการหรืออาการแสดงครั้งแรก (Onset) เกิดหลังจากการสัมผัส (Exposure) และมีระยะเวลาก่อโรครายบุคคล (Induction Time)

เกณฑ์การวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

2. นอกจากหลักฐานที่กำหนดไว้ตามข้อ 1 แล้ว อาจใช้หลักเกณฑ์ข้อใดข้อ หนึ่งประกอบการวินิจฉัยโรคได้ดังนี้

- 2.1 การวินิจฉัยด้วยการรักษาทางการแพทย์พิสูจน์สาเหตุของโรค
- 2.2 อาการป่วยบางระยะสัมพันธ์กับการสัมผัสสิ่งแวดล้อมที่มีปัจจัยคุกคามในพื้นที่สงสัย
- 2.3 อาการป่วยบางระยะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อเว้นจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นภัยคุกคาม
- 2.4 มีผู้ป่วยในกลุ่มผู้สัมผัสลักษณะเดียวกันมากกว่าหนึ่งรายหรือมีรายงานการสอบสวนทางระบาดวิทยาสนับสนุน
- 2.5 สอดคล้องกับการศึกษาหรือรายงานในคนและสัตว์ก่อนหน้านี้

3. หลักเกณฑ์การวินิจฉัยโรคให้อ้างอิงเอกสารทางการขององค์การอนามัยโลก (WHO)

องค์การแรงงานโลก (ILO) และเกณฑ์สากลขององค์การระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับตามลำดับและจะต้องเป็นฉบับปัจจุบัน

หลักฐานประกอบการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

การหาหลักฐานการได้รับสิ่งที่ก่อโรค

1. อะไรคือปัจจัยเสี่ยง

- สัมผัสวัตถุพิษหรือสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่อาจก่อให้เกิดมลพิษหรืออันตรายต่อสุขภาพ
- ศึกษาชนิดของสารเคมีที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการผลิตและสารที่ได้จากการผลิต
- ศึกษากระบวนการทำงานที่ก่อให้เกิดการฟุ้งกระจายก่อให้เกิด มลพิษหรืออันตรายต่อสุขภาพ

2. คุณสมบัติของสารที่เป็นปัจจัยเสี่ยง

- ศึกษาเกี่ยวกับสถานะของสารที่อุณหภูมิต่างๆ
- ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการละลายของ สารขนาดอนุภาค

หลักฐานประกอบการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

การหาหลักฐานการได้รับสิ่งที่ก่อโรค

3. ศึกษาอันตรายและผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับปัจจัยเสี่ยง

- การทำอันตรายเฉพาะที่
- การทำอันตรายระบบต่างๆของร่างกาย
- อวัยวะเป้าหมายที่สารเข้าไปสะสมหรือก่อให้เกิดอันตราย
- สารเมตาโบไลต์ (Metabolite)

4. ผลการตรวจวัดปริมาณปัจจัยเสี่ยงเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ หรือตามที่กฎหมายกำหนด

- ผลการตรวจวัดปริมาณสารเคมีในบรรยากาศการทำงาน
- ผลการตรวจวัดปริมาณปัจจัยเสี่ยงทางกายภาพ

หลักฐานประกอบการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

การหาหลักฐานการได้รับสิ่งที่ก่อโรค

4. อื่นๆ

- สำรวจระบบระบายอากาศภายในสถานที่ทำงาน
- การดูแลความสะอาดและความเป็นระเบียบในสถานที่ทำงาน
- การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของพนักงาน
- สังเกตวิธีการทำงานของพนักงาน

5. ข้อมูลทางระบาดวิทยา

- หาข้อมูลที่น่าสนับสนุนว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดโรคกับการได้รับสารจากการทำงาน เช่น วิเคราะห์อัตราความถี่ของการเจ็บป่วย และอัตราการตายของกลุ่มพนักงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษารายงานการเกิดโรคในสถานประกอบการประเภทเดียวกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หลักฐานประกอบการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

การหาหลักฐานการได้รับสิ่งที่ก่อโรค

6. การหาปัจจัยเสี่ยงร่วมหรือปัจจัยซ่อนเร้นที่ทำให้เกิดโรค

- มีปัจจัยร่วมหรือสาเหตุอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน แต่เป็นส่วนส่งเสริมที่ทำให้เกิดโรคได้
- ดังนั้นการเกิดโรคของคนงานบางคนจึงไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียว เช่น

หลักฐานประกอบการวินิจฉัยโรคจากการทำงาน

ในการสรุปผลว่าคนงานเป็นโรคจากการทำงานหรือไม่ จะต้องนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์ผลดังนี้

- คนงานเป็นโรคที่สงสัยจริง
- โรคที่เกิดขึ้นมาจากปัจจัยเสี่ยงในโรงงาน
- คนงานได้รับปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน
- ปริมาณของปัจจัยเสี่ยงและระยะเวลาที่คนงานเกี่ยวข้อง สามารถให้คนงานเป็นโรคได้
- ปัจจัยนอกงาน ไม่เป็นสาเหตุหลักของการเกิดโรคของคนงาน
- มีสถานการณ์อื่น ๆ ที่ควรนำมาร่วมพิจารณาหรือไม่ เช่น
 - คนงานใช้เครื่องป้องกันไม่มีคุณภาพ
 - วิธีการทำงานไม่ถูกต้อง
 - มีการทำงานล่วงเวลาเป็นประจำ เป็นต้น
- หากข้อมูลดังกล่าวส่งเสริมกันโดยตลอด แสดงว่าคนงานเป็นโรคจากการทำงานจริง

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนด
ชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน
หรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550
มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

1. เบริลเลียม หรือสารประกอบของเบริลเลียม
2. แคดเมียม หรือสารประกอบของแคดเมียม
3. ฟอสฟอรัส หรือสารประกอบของฟอสฟอรัส
4. โครเมียม หรือสารประกอบของโครเมียม
5. แมงกานีส หรือสารประกอบของแมงกานีส

6. สารหนู หรือ สารประกอบของสารหนู
7. พรอท หรือสารประกอบของพรอท
8. ตะกั่ว หรือสารประกอบของสารตะกั่ว
9. ฟลูออรีนหรือสารประกอบของฟลูออรีน
10. คลอรีนหรือสารประกอบของคลอรีน

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคพิษสารหนู (Arsenic poisoning)

The effects of arsenic in drinking water
Skin damage of slow arsenic poisoning
in one Bangladesh victim.

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคพิษตะกั่ว (Lead poisoning)

อาการพิษตะกั่ว

- : เส้นตะกั่วที่เหงือก(Lead line) : ชาจากเส้นประสาทเสื่อม
- : ชั่วมือตก : โลหิตจาง พบ Basophilic stripping
- : ปวดท้องบิด(Colicky pain) : ไตเสื่อม ไตวาย เป็นหมัน

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

พิษจากสารปรอท

วันที่ 27 กรกฎาคม 2556 เกิดอุบัติเหตุน้ำมันดิบรั่วไหลจากเรือบรรทุกน้ำมันสัญชาติโอมาน ระหว่างกำลังถ่ายน้ำมันดิบลงท่ากลางทะเล เพื่อส่งเข้าคลังน้ำมันของบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (พีทีทีซีจี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง เบื้องต้นระบุว่า มีน้ำมันกว่า 5 หมื่นลิตรรั่วไหลลงสู่ทะเล ยิ่งไปกว่านั้นกระแสน้ำที่เชี่ยวกรากได้พัดคราบน้ำมันกระจายออกไปทั่วบริเวณอย่างน้อย 15 กิโลเมตรอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคราบน้ำมันที่เคลื่อนตัวเข้าหมู่เกาะเสม็ด บริเวณชายหาดอ่าวพร้าวและหาดบ้านเพ ทำให้หาดทรายสีขาวสวยงามกลายเป็นหาดสีดำส่งกลิ่นเหม็นแสบจมูกในทันที

ที่มา : Kritsana Nasungchon ,
Occupational Health Department
SakonNakhon Hospital 24/50

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

11. แอมโมเนีย

12. คาร์บอนไดออกไซด์

13. สารฮาโลเจน ของสารไฮโดรคาร์บอน

14. เบนซิน หรือสารอนุพันธ์ของเบนซิน

15. อนุพันธ์ไนโตรและอะมิโนของเบนซิน

16. ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ หรือกรดซัลฟูริก

17. ไนโตรกลีเซอรินหรือกรดไนตริกอื่น ๆ

18. แอลกอฮอล์กลัยคอล หรือดีโตน

19. คาร์บอนมอนอกไซด์ ไฮโดรเจนไซยาไนด์

20. อะครีโลไนไตรล์

21. ออกไซด์ของไนโตรเจน

22. วาเนเดียมหรือสารประกอบของวาเนเดียม

23. พลวงหรือสารประกอบของพลวง

24. เฮกเซน

25. กรดแร่ที่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคฟัน

26. เกสซิกันท์

27. ทัลเลียม หรือสารประกอบของทัลเลียม

28. ออสเมียม

29. เซเลเนียม

30. ทองแดง

31. ดีบุก

32. สังกะสี

33. ไอโซน ฟอสฟีน

34. สารทำให้ระคายเคือง เช่น เบนโซควิโนโน
หรือสารระคายเคืองต่อกระจกตา เป็นต้น

35. สารกำจัดศัตรูพืช

36. อัลดีไฮด์ ฟอรัมาลดีไฮด์และกลูตารัลดีไฮด์

37. สารกลุ่มไดออกซิน

38. สารเคมีหรือสารประกอบของสารเคมีอื่น

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

พิษจากตัวทำละลาย (Solvent)

สารพิษ "โทลูอิน" ที่ระเบิดในโรงงานของ บ.บีเอสที อีลาสโตเมอร์ส ภายในนิคม
อุตสาหกรรมมาบตาพุด เมื่อวันที่ 5 พ.ค. 2555 ทำให้มีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุทันที
12 คน และบาดเจ็บกว่า 140 คน

ที่มา : Kritsana Nasungchon ,
Occupational Health Department
SakonNakhon Hospital

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

พิษจากแก๊ส (Gas)

10 มิถุนายน 2556 โรงไฟฟ้าชีวมวล จ.ตรัง แก๊สรั่วสาเหตุจากเตาเผาที่เล็กเกินไป เมื่อมีเชื้อเพลิงมากเกินไปทำให้การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ และต้องใช้แรงงานคืบขึ้นไปเชียว ทำให้สูดดมแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์จำนวนมากจนเสียชีวิต

วันที่ 17 ก.ค.57 สารบิวทิล อะคริเลต (Butyl acrylate) รั่วไหลจากบริเวณทำเรือแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี เกิดแก๊สฟุ้งกระจาย จนต้องอพยพชาวบ้านในชุมชนบ้านนาใหม่ และนักเรียนใกล้เคียงออกจากพื้นที่ โดยมีผู้ป่วยที่สูดดมแก๊สและเกิดอาการแสบตา แสบจมูก คลื่นไส้

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคที่เกิดจากสาเหตุทางกายภาพ

- 39. โรคหูตึงจากเสียง
- 40. โรคจากความสั่นสะเทือน
- 41. โรคจากความกดดันอากาศ
- 42. โรคจากรังสีแตกตัว
- 43. โรคจากรังสีความร้อน
- 44. โรคจากแสงอัลตราไวโอเลต
- 45. โรคจากรังสีไม่แตกตัวอื่น ๆ
- 46. โรคจากแสงหรือคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า
- 47. โรคจากอุณหภูมิต่ำหรือสูงผิดปกติมาก
- 48. โรคที่เกิดจากสาเหตุทางกายภาพอื่น
ซึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน
- 49. โรคที่เกิดจากสาเหตุทางชีวภาพ ได้แก่ โรคติดเชื้อหรือโรคปรสิตเนื่องจากการทำงาน

โรคระบบหายใจที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน

- 50. โรคกลุ่มนิวโมโคนีโอสิส เช่น ซิลิโคสิส แอสเบสโทสิส ฯลฯ
- 51. โรคปอดจากโลหะหนัก
- 52. โรคบิสซิโนสิส
- 53. โรคที่เกิดจากการทำงาน
- 54. โรคปอดอักเสบภูมิไวเกิน
- 55. โรคซิเดโรสิส
- 56. โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- 57. โรคปอดจากอะลูมิเนียม
- 58. โรคทางเดินหายใจส่วนบนเกิดจากสารภูมิแพ้หรือสารระคายเคืองในที่ทำงาน
- 59. โรคระบบหายใจอื่น ซึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคซิลิโคสิส(Silicosis)

โรคปอดจากฝุ่นหิน หรือซิลิโคสิส เป็นโรคปอดจากการทำงานที่มีสาเหตุจากการสูดหายใจเอาฝุ่นซิลิกอนไดออกไซด์ หรือเรียกว่าผลึกซิลิกาซึ่งส่วนมากจะพบในหินทรายเข้าไป

ลักษณะงานและอาชีพที่เสี่ยง

อาชีพที่เสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคคือ ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ งานที่เกี่ยวข้องกับการตัดหิน สกัดหิน โรงงานโม่บดย่อยหิน อุตสาหกรรมทำแก้ว เซรามิก ครก อุตสาหกรรมทำอิฐ กระเบื้องทนไฟ วัสดุก่อสร้าง ความร้อน เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคปอดใยหิน (Asbestosis)

โดยทั่วไปโรคนี้พบได้ในคนงานอาชีพบางอย่าง เช่น กรรมกรท่าเรือ กรรมกรงานสิ่งทอเกี่ยวกับ Asbestos คนงานทำเบรกรถยนต์ คนงานทำวัสดุทนไฟ ฯลฯ รวมทั้งผู้ที่อยู่อาศัยใกล้กับโรงงานต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

พยาธิสภาพของแอสเบสโตสิส มักพบในปอดกลีบล่าง โดยเป็นพังผืด กระจายกระจายทั่วไปใน เนื้อปอด เยื่อหุ้มปอดหนา และมีพังผืดติดกับผนัง ทรวงอก นอกจากนี้ยังอาจพบ “asbestos body” ได้ใน ถุงลมหรือในบริเวณ ที่มีพังผืด ในรายที่มีพยาธิสภาพเป็นหย่อม ๆ เนื้อปอดอาจมีลักษณะเป็นแบบ รังผึ้ง

อาการของโรค

ผู้ป่วยจะมีอาการหายใจถี่ เจ็บหน้าอก ลำตัวบวม น้ำหนักลด ปาก ลิ้น และเล็บเป็นสีฟ้า ไอแห้งๆ สมรรถภาพการทำงานของปอดเสื่อมลง

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคฝุ่นฝ้าย (Byssinosis)

โรคปอดที่เกิดจากการรับสัมผัสต่อฝุ่นฝ้าย ป่าน ปอ และลินิน โดยเฉพาะฝุ่น ฝ้าย ถือเป็นสาเหตุที่สำคัญของการเจ็บป่วยด้วยโรคนี้ โดยทั่วไปฝุ่นฝ้ายจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ เส้นใยเซลลูโลส เศษปนเปื้อนของต้นฝ้าย เศษดิน และจุลชีพต่าง ๆ

อาชีพที่เสี่ยง

ในงานอุตสาหกรรมที่มีการนำเอาผลิตภัณฑ์ของพืชดังกล่าว มาใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมทอผ้า โดยอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ฝ้ายมาทอเป็นผ้าหรือด้าย

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคจากรังสีก่อไอออน (Ionizing radiation)

2 เม.ย.57 เกิดเหตุสลดกรณีคนงาน
ร้านรับซื้อของเก่าชื่อ “แบนด์ ริโซเดิล”
ย่านถนนลาดปลาเค้า กทม. อาจหาญ
ใช้แก๊สตัดเหล็ก “ลูกระเบิด” สมัย
สงครามโลกครั้งที่ 2

อุบัติเหตุจากรังสี โคบอลต์-60 ที่ร้านรับซื้อ
ของเก่า จังหวัดสมุทรปราการเมื่อปี
พ.ศ. 2543 ทำให้บุคคลที่ร่วมกันแยก
ชิ้นส่วนเครื่องมือแพทย์ที่เลิกใช้งานแล้ว
รวมทั้งเจ้าของร้านรับซื้อของเก่าพร้อม
ลูกจ้างได้รับรังสีและป่วยรวม 10 ราย ใน
จำนวนนั้นมีผู้เสียชีวิต 3 ราย

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคผิวหนังที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน

- 60. โรคผิวหนังที่เกิดจากสาเหตุทางกายภาพ เคมมี หรือชีวภาพอื่นซึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน
- 61. โรคต่างขาจากการทำงาน
- 62. โรคผิวหนังอื่น ซึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน

63.โรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้าง

กระดูกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน หรือสาเหตุจากลักษณะงานที่จำเพาะ หรือมีปัจจัยเสี่ยงสูงในสิ่งแวดล้อมการทำงาน

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคต่างชาจากการทำงาน

พบผู้ป่วยโรคต่างชาที่อำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่ มากผิดปกติ จากการ สอดถามข้อมูลพบว่าผู้ป่วยทั้งหมดเป็นเกษตรกร โดยเริ่มมีอาการของโรค ต่างชาหลังจากทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่งจะพ่นยาฆ่าแมลง โดยเฉพาะในกลุ่มของเกษตรกรที่เพาะปลูกพืชผักหรือทำสวนลำไย แสดงว่า การได้รับยาฆ่าแมลงเนื่องจากวิธีการใช้ที่ไม่ถูกต้องนั้นส่งผลให้เกิดการ ทำลายเซลล์เม็ดสีในชั้นผิวหนังจนทำให้ผู้ป่วยเป็น โรคต่างชา

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

โรคกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน

ลักษณะจะเป็นโรคปวดหลังจากการทำงาน

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

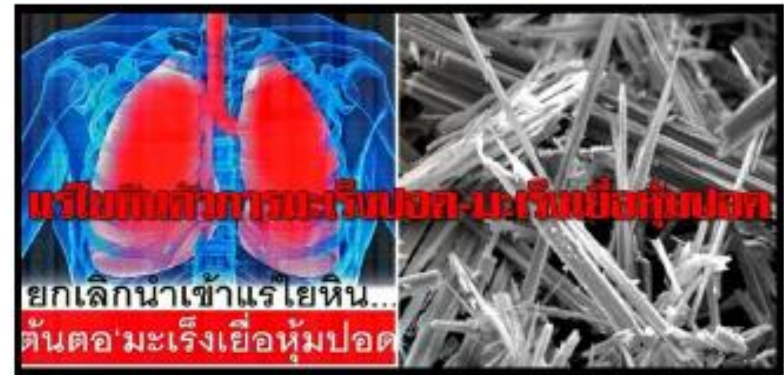
โรคมะเร็งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน โดยมีสาเหตุจาก

- 64. แอสเบสตอส(ใยหิน)
- 65. เบนซินและเกลือของสารเบนซิน
- 66. บิสโตรโรเมทิลอีเทอร์
- 67. ไตรเมียมและสารประกอบของไตรเมียม
- 68. ก่่านหิน
- 69. เบต้า – เนพธีลามีน
- 70. ไวนิลคลอไรด์
- 71. เบนซินหรืออนุพันธ์ของเบนซิน
- 72. อนุพันธ์ของไนโตรและอะมิโนของเบนซิน
- 73. รังสีแตกตัว

- 74. น้ำมันดินหรือผลิตภัณฑ์จากน้ำมันดิน เช่น น้ำมันก่่านหิน น้ำมันเกลือแร่ รวมทั้ง ผลิตภัณฑ์จากการกลั่นน้ำมัน เช่น ยางมะตอย พาราฟินเหลว
- 75. ไอควันจากก่่านหิน
- 76. สารประกอบของนิกเกิล
- 77. ฝุ่นไม้
- 78. ไอควันจากเผาไม้
- 79. โรคมะเร็งที่เกิดจากปัจจัยอื่นซึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีสาเหตุเนื่องจากการทำงาน
- 80. โรคอื่น ๆ ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน

ที่มา : Kritsana Nasungchon ,

โรคจากการทำงานอื่น ๆ

(ยังไม่มีกำหนดในบัญชีรายชื่อโรคจากการทำงานไทย)

- กลุ่มอาการป่วยจากอาคาร (Sick building syndrome; SBS)
- โรคภูมิแพ้สารเคมี (Multiple chemical sensitivity; MCS)
- โรคจากการทำงานออฟฟิศ (Office syndrome)
- โรคตาจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์ (Computer vision syndrome)
- โรคทำงานหนักจนตาย (Karoshi disease)
- การฆ่าตัวตายจากการทำงาน (Suicide)
- ทำงานหนักจนเส้นเลือดหัวใจตีบ (Myocardial infarction)

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะ หรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานพ.ศ. 2550 มีจำนวนทั้งหมด 80 โรค

อุบัติเหตุจากการทำงานอื่น ๆ

แท่นพิมพ์ดูดแขนคนงาน

หมองูตายเพราะงู

หินเจียรแตก

มือติดในเครื่องบด

ท่อนเหล็กเสียบหัว

ไฟฟ้าแรงสูง

ที่มา : Kritsana Nasungchon ,
Occupational Health Department
SakonNakhon Hospital^{39/50}

ตัวอย่างกรณีทางสิ่งแวดล้อมในไทย

- เสียงดังรอบสนามบินสุวรรณภูมิ
- ตะกั่วปนเปื้อนน้ำที่ห้วยคลิษฐ์ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
- มลพิษรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง
- แดดเมี่ยมปนเปื้อนข้าวที่ห้วยแม่ดาว อ.แม่สอด จ.ตาก
- แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์โรงไฟฟ้าถ่านหิน อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง
- ไฟไหม้โกดังเก็บเอกสารที่ทำเรือคลองเตย
- กรณีภัยพิบัติสึนามิ ที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

หลักการป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ ???

หลักการป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ

สามารถจัดบริการอาชีวอนามัยได้ 2 ประเภท

1. การจัดบริการทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาอันตรายและการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพของคนทำงาน
2. กิจกรรมที่ควบคุมปัจจัยสภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

แผนงานและกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย

การค้นหาอันตรายและการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพ

- ข้อมูลเอกสารปัจจัยเสี่ยงต่างๆ
- ประวัติการเจ็บป่วยของพนักงานในแผนกต่างๆ
- ผลการตรวจประเมินสิ่งแวดล้อม วิธีการทำงาน
- ผลการตรวจประเมินสุขภาพพนักงาน ฯลฯ

การควบคุมสาเหตุการเกิดโรคจากการทำงาน

- การควบคุมแหล่งกำเนิด
- การควบคุมทางผ่าน
- การควบคุมที่พนักงาน

การป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ

- การสำรวจปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดโรคจากการทำงาน
- การตรวจสอบสุขภาพคนงาน เมื่อแรกเริ่มเข้าทำงาน
- การจัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้สวมใส่ขณะทำงาน
- การฝึกอบรมด้านการดูแลสุขภาพอนามัยตนเองของคนงาน
- การให้ภูมิคุ้มกันโรคจากการทำงาน
- การจัดสวัสดิการเพื่อสุขภาพคนงาน

กิจกรรมในระยะก่อนปรากฏอาการของโรค

1. การเฝ้าระวังโรคจากการทำงาน

- การตรวจสอบสุขภาพคนงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- การเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

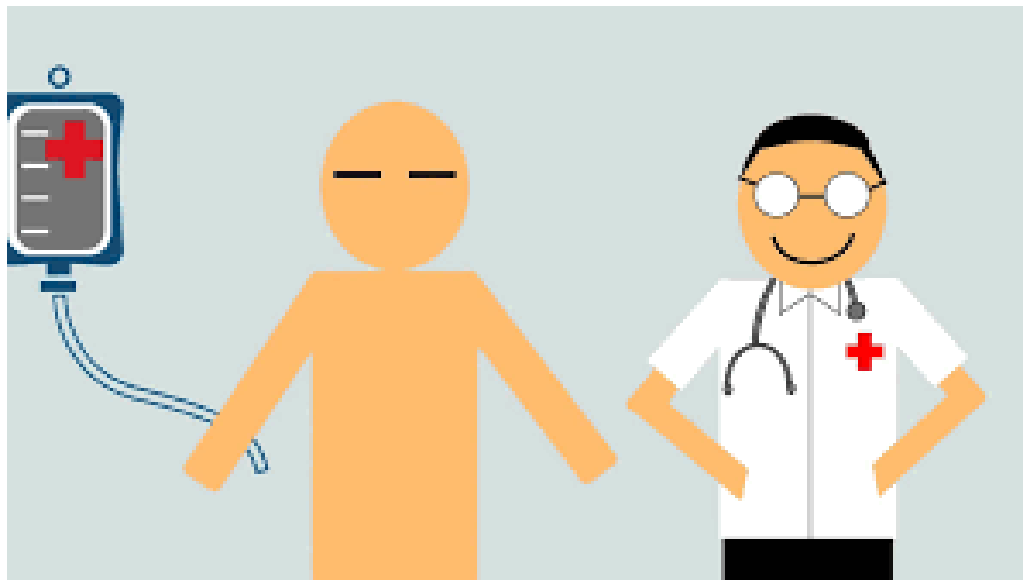
2. การสับเปลี่ยนงานให้คนงาน

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเมื่อมีอาการของโรคปรากฏขึ้น

- การรักษาผู้ป่วย
- การค้นหาสาเหตุของการเจ็บป่วยหรือโรคจากการทำงาน
- การเก็บสถิติการเจ็บป่วย

กิจกรรมภายหลังการบำบัดอาการโรค

- การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ
- การตรวจสอบสุขภาพก่อนรับกลับเข้าทำงานและการจัดหางานที่เหมาะสมให้ทำ

แนวทางการสืบค้นประวัติการสัมผัส

คำถามช่วยในการคัดกรอง 5 ข้อ ???

1. คุณทำงานอะไร มีลักษณะงานเป็นอย่างไร
2. คุณคิดว่าปัญหาสุขภาพของคุณเกี่ยวข้องกับงานที่คุณทำหรือไม่
3. มีความแตกต่างของอาการขณะทำงานและขณะอยู่บ้านใช้ไหม
4. ปัจจุบันคุณสัมผัส... ในอดีตคุณเคยสัมผัส สารเคมี ฝุ่น โลหะ รังสี เสียงดัง หรืองานซ้ำซากหรือไม่
5. มีเพื่อนร่วมงานมีอาการคล้ายกับอาการของคุณหรือไม่

รูปแบบการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ

1. การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ

- ความผิดปกติจากการสัมผัสสิ่งคุกคามเพียงอย่างเดียว
- ความผิดปกติจากสาเหตุต่างๆ ร่วมกัน

2. การเฝ้าระวังสิ่งคุกคาม

- เป็นการเฝ้าคุมสิ่งคุกคามที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมของประชากรกลุ่มเสี่ยง ซึ่งจะเป็นการเฝ้าคุมสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าคุมที่ตัวบุคคล

คำถามท้ายบท

1. ให้นักศึกษาอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพว่ามีอะไรบ้าง
2. ให้นักศึกษาอธิบายถึงหลักเกณฑ์การวินิจฉัยโรคจากการทำงานว่ามีอะไรบ้าง
3. ในการพิจารณาชนิดของโรคที่เกิดจากการทำงานนั้น จะใช้กฎหมายใดมาอ้างอิง และมีจำนวนกี่โรค
4. โรคระบบหายใจที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากการทำงาน มีโรคอะไรบ้าง ให้บอกมาอย่างน้อย 5 โรค
5. ให้นักศึกษาอธิบายว่าการป้องกันและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพจะต้องทำอย่างไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

1. เฉลิมสิริ เทพพิทักษ์. โรคจากการประกอบอาชีพ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
2. กฤษณา นาสูงชน . อาชีวอนามัยความปลอดภัยและความเสี่ยงโรคจากการทำงาน .
โรงพยาบาลสกลนคร
3. กระทรวงแรงงาน. กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน, 2550

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม